

Remissyttrande

Handläggare

Jonas Bjärnstedt
Havsplaneringsenheten
jonas.bjarnstedt@havochvatten.se

Datum 2026-05-26

Dnr 2026-2215

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till Förordningen om industriell acceleration och omställning - Industrial Accelerator Act, IAA, COM (2026)100; KN2026/00781

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten anser att det remitterade förslaget i vissa delar innehåller regleringar vars omfattning och innebörd är otydliga. Havs- och vattenmyndigheten anser därför att det utifrån myndighetens ansvarsområden inte finns möjlighet att nu tillstyrka eller avstyrka förslaget.

Havs- och vattenmyndigheten anser att följande bör utvecklas eller förtydligas i den fortsatta beredningen.

- Hur den föreslagna förordningen relaterar till de krav som följer av vattendirektivet, havsmiljödirektivet och art- och habitatdirektivet.
- Förhållandet mellan "baseline permit" och "permits that are installation specific" inom accelerationsområden.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Generella synpunkter

Havs- och vattenmyndighetens yttrande fokuserar på myndighetens huvudansvarsområden enligt instruktion som i huvudsak utgår från bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag och hav samt det särskilda ansvar myndigheten har för att genomföra den svenska vattenförvaltningen.

Den föreslagna förordningen innebär dels nya regler för ett förenklat tillståndsförfarande, dels att särskilda accelerationsområden ska inrättas inom respektive medlemsstat inom EU. Havs- och vattenmyndigheten anser att ansatsen med regleringen i stort är angelägen för att nå målen om ekonomisk resiliens och klimatneutralitet inom unionen. Myndigheten anser vidare att det är avgörande för en långsiktigt hållbar utveckling av berörda industrisektorer att också befintlig

lagstiftning och den skyddsnivå som sätts inom ramen för bland annat vattendirektivet och art- och habitatdirektivet upprätthålls. Havs- och vattenmyndigheten anser inte att den föreslagna förordningen ger uttryck för något annat än det men också att det tydligare bör framgå hur de nya reglerna relaterar till framförallt vattendirektivets krav och målet att uppnå god vattenkvalitet i europeiska vatten.

Detaljerade synpunkter

Kapitel 2 - Artikel 4

Havs- och vattenmyndigheten ser fördelar med förslaget att harmonisera lagstiftningen med rättsakten för nettonollindustri (NZIA), akten om kritiska råvaror (CRMA) och förnybartdirektivet (RED III) med en kontaktpunkt som har huvudansvaret för ansökan. Harmoniseringen här behöver dock även gälla terminologin i lagstiftningen samt de krav som lagstiftningen ställer på medlemsstaterna. Det bör förtydligas hur en single access point och en kontaktpunkt ska koordineras med hänsyn till artikel 5 och 6.

Kapitel 2 - Artikel 5

I likhet med tidigare reglering inom NZIA och CRMA kommer den föreslagna förordningen att innebära flera förändringar för det svenska provningssystemet. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att förhållandevis många olika typer av verksamheter kan komma att omfattas. De tidsfrister som föreslås är korta alltmedan det också får förutsättas att de verksamheter och åtgärder som ska tillståndsprövas är komplicerade och omfattande. Det är oklart hur resurserna i tillståndprocesserna ska fördelas för att kunna hålla de tidsfrister som förslaget lägger fram. Det kan bli ett högt tryck på både tillståndsmyndigheten och andra remissinstanser, vilket kan försvåra möjligheten att handlägga tillståndsansökningar på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Havs- och vattenmyndigheten anser att en enda tillståndsansökan för ett helt projekt kan vara motiverad i vissa fall, men att det i vissa fall kan visa sig vara mindre lämpligt att förfarandet regleras på det vis som föreslås i IAA. Havs- och vattenmyndigheten gör bedömningen att det finns risk för att vissa tillståndsansökningar inte kommer kunna hanteras inom de tidsfrister som föreslås i artikel 5 punkt 3. Både de tekniska förutsättningarna och recipientförhållanden är emellanåt svåra att bedöma tidigt i en process, särskilt om det handlar om större verksamheter i redan belastade områden. Det i sig innebär också en risk för att påverkan på vattenmiljöer kan komma underskattas.

Kapitel 2 - Artikel 6

Havs- och vattenmyndigheten anser att harmoniseringen av lagstiftningen som sker genom att peka på avsnitt 2 i NZIA gör att kapitel 2 i förslaget blir oklar och riskerar att försvåra implementeringen på myndighetsnivå. Förslaget pekar på Kapitel II del II NZIA, där artikel 6 föreskriver en gemensam kontaktpunkt för energi-intensiva dekarboniseringsprojekt. Denna ska göra en bedömning av ansökans fullständighet inom givna tidsramar. I förslaget till IAA i Kapitel II art 5 föreskriver kommissionen att en kompetent myndighet ska ha ansvaret för att bedöma fullständighet inom en given tidsram för alla andra industriprojekt. De projekt som ska bedömas av kontaktpunkten är de som listas i Annex 1, om de byggs eller modifieras på så sätt att de på ett signifikant vis minskar sina koldioxidutsläpp. Havs- och vattenmyndigheten tolkar detta som att till exempel koldioxidinfångning eller andra innovativa lösningar involveras här, och att dessa

också går under de tidsfrister som föreskrivs. Havs- och vattenmyndigheten har för detta förfarande samma synpunkter som under artikel fem gällande tidsfrister.

Kapitel 5 - Artikel 27

Av artikel 27 i den föreslagna förordningen framgår att det ska finnas ett samlat "baslinjetillstånd" för respektive accelerationsområde. Vidare framgår att "This aggregated baseline permit shall cover the permits and administrative authorisations required for the industrial manufacturing projects located within the acceleration area, excluding those permits that are installation specific."

Havs- och vattenmyndigheten tolkar detta som att det ska finnas två tillståndsnivåer; ett för området och ett installationsspecifikt tillstånd. Havs- och vattenmyndigheten anser dock inte att det tydligt framgår vilken skiljelinje som finns mellan dessa tillstånd och inte heller hur de relaterar till varandra. HaV ställer sig alltså frågande till hur ett baslinjetillstånd skulle se ut för accelerationsområden och vad som skulle ingå i detta samt hur det förhåller sig till specifika tillstånd.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Anna Ledin efter föredragning av avdelningschefen Thomas Klein. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschefen Per Olsson, utredaren Jonas Bjärnstedt, utredaren Robert Almstrand, samt verksjuristen Martin Jansson medverkat.

Anna Ledin

Thomas Klein

Kopia till:

ellen.tornqvist@regeringskansliet.se